

СПОРТНО-СТАТИСТИЧЕСКИ БАЛАНС В МЕЖДУНАРОДНИТЕ ФУТБОЛНИ ДВУБОИ НА СК „СЛАВИЯ“ (СОФИЯ) В ПЕРИОДА 1913–1944 г.

Камен Бинбелов

Национална спортна академия „Васил Левски“,
катедра „Психология, педагогика и социология“

ORCID

Kamen Binbelov – <https://orcid.org/0000-0002-0101-7635>

РЕЗЮМЕ

Публикацията разглежда един слабо изследван проблем, засягащ периода на най-ранните международни футболни срещи на българските спортни клубове. Целта на настоящото изследване е да се представи общият брой мачове на СК „Славия“ (София) с чуждестранни съперници от създаването на клуба на 10 април 1913 до 9 септември 1944 г., когато се извършва смяна на политическия режим в страната, както и общият баланс в тях по признака победа, равенство, загуба. Методологията включва проучване на литературни източници и контент анализ на печатни периодични издания от периода. Получените количествени данни са систематизирани, групирани и представени в табличен вид като обобщени данни от изиграните срещи по години и десетилетия. Приложен е и честотен анализ. В резултат на проучванията са установени 90 срещи с чуждестранни съперници. В тях клубът има положителен баланс с 41 победи и 39 загуби. Най-много двубои (53) са проведени през двадесетте години на XX век, което се обуславя и с периода, известен като „interbellum“. Като цяло може да се обобщи, че проведените 90 срещи с чуждестранни съперници са един много значим брой. Това се обуславя, от една страна, от контекста на сложната външнополитическа обстановка в началото и в края на периода, последваща и предшестваща световен военен конфликт, а от друга, от съствието на традиционните ежегодни европейски клубни турнири по това време, което означава, че двубоите могат да бъдат само приятелски мачове, които не е толкова лесно да се организират тогава. В заключение може да се обобщи, че тази бройка мачове (90) е значима и при сравнение с общия брой изиграни двубои от водещите провинциални клубове, ставали държавни шампиони в периода, който е почти двойно по-малко – 47.

Ключови думи: футбол, „Славия“, международни мачове

SPORTS-STATISTICAL BALANCE IN THE INTERNATIONAL FOOTBALL MATCHES OF SC SLAVIA SOFIA IN THE PERIOD BETWEEN 1913-1944

Kamen Binbelov

National Sports Academy „Vassil Levski“, Psychology, Pedagogy and Sociology Department

ABSTRACT

The publication examines a poorly researched problem concerning the period of the earliest international football matches of the Bulgarian sports clubs. The purpose of this study is to

present the total number of matches of SC Slavia Sofia with foreign opponents since the establishment of the club on April 10, 1913 to September 9, 1944, when there was a change of the political regime in the country, as well as the general balance based on the characteristics of wins, draws and losses. The methodology includes a study of the literature sources and content analysis of the printed periodicals of the period. The quantitative data are systematized and grouped, presented in tables as summarized data from the played matches by years and decades. Frequency analysis was also used. As a result of the studies, 90 games with foreign rivals were established. In them, the club has positive balance with 41 wins and 39 losses. The greatest number of matches (53) were held in the 1920s., which is determined as well by the period known as “Interbellum”. On the whole, it may be summarized that the played out 90 matches with foreign rivals are a very significant number. On the one hand, this is determined by the context of the complex foreign political situation at the beginning and at the end of the period, preceding and following a world military conflict, and on the other hand, the absence of the traditional annual European Club Tournaments during that time, means that the matches could be only friendly ones, which could not be organized so easily then. In conclusion, it may be summarized that this number of matches (90) is significant in comparison with the total number of played matches from the leading provincial clubs, which became national champions in the period, which number is almost double less: 47.

Key words: *Slavia, football, international matches*

ВЪВЕДЕНИЕ

В своята 108-годишна история футболният отбор на „Славия“ (София) е изиграл общо 635 международни мача. Данните са до 10 април 2021 г., когато едноименният футболен клуб отбелязва своята годишнина. Тези срещи с чуждестранни съперници са както официални двубои от Европейските клубни турнири или мачове за Балканската купа, или в проявата Интертото, така и приятелски двубои (Огнянов, 2006). Именно последните засяга настоящото изследване, защото първата категория мачове са анализирани нееднократно в различни публикации, а и статистическата информация за тях е достъпна и от редица други източници. При приятелските футболни срещи на българските отбори особено предизвикателство представлява периодът преди края на Втората световна война. Досега в литературата, посветена на футболната история, се среща фрагментарно представяне на информация по темата, като липсват конкретика и пълнота (Аврамов и кол., 1960). Това се дължи главно на липса на достатъчно на брой проучени източници, засягащи тази материя.

ЦЕЛ

Целта на настоящото изследване е да се представи броят на футболните двубои на СК „Славия“ (София) с чуждестранни съперници от 1913 до 1944 г., включително и общият баланс в тях по признака победа, равенство, загуба. **Периодът** на изследването е

фиксиран в тези граници, защото включва времето от създаването на клуба на 10 април 1913 до 9 септември 1944 г., когато се извършва смяна на политическия режим в страната. Обхваща 31 години, което прави проучването достатъчно представително.

МЕТОДИКА

Методологията включва проучване на литературни източници по темата и **контент анализ** на печатни периодични издания от периода. Анализирани са и **исторически извори** от Летописната книга на СК „Славия“, обхващаща времето от 1913 до 1932 г.

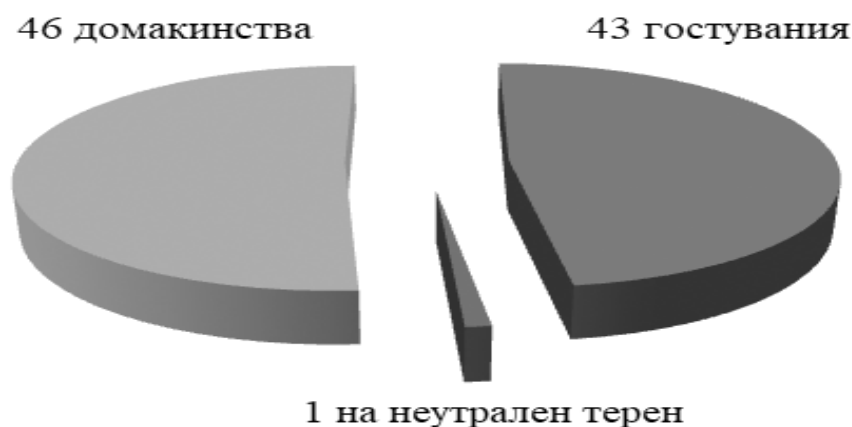
Приложените **математико-статистически методи** са: систематизиране, обобщаване и групиране на количествените данни, както и честотен анализ. Представени са изиграните срещи по години и десетилетия. Обобщени са и крайните резултати от двубоите, като е изведен балансът на клуба по признака победа, равенство, загуба, както и голова разлика. Данните също са представени хронологично в табличен вид.

Предмет на изследването са международните мачове на СК „Славия“ (София) в посочения период.

Обектът на настоящото изследване е футболният отбор на СК „Славия“ (София).

РЕЗУЛТАТИ

В разглеждания период 1913–1944 г. футболният отбор на СК „Славия“ (София) изиграва 90 мача с чуждестранни отбори. Те са представители на 15 съществуващи тогава държави: Австрия, Великобритания, Германия, Гърция, Египет, Италия, Независима хърватска държава, Полша, Румъния, СССР, Турция, Унгария, Франция, Чехословакия и Югославия, както и с емигрантски белогвардейски отбор, а и с клубове от английския протекторат Палестина. При анализа на Фигура 1 се вижда, че 46 от тези срещи са играни в София, а останалите 44 двубоя са навън. Наблюдава се почти паритет в това отношение. Това показва, че хората от международния отдел на клуба успяват да организират сериозен брой срещи у дома, а и славистите са с изградено реноме на авторитетен съперник, за да бъдат чест гост и в чужбина. Важно е да се уточни, че една от срещите е на неутрален терен, но по същество „Славия“ отново играе навън. Това е мачът с полския „Краковия“ (Краков), игран в Белград на 2 май 1926 г. и спечелен от българския клуб с 2:0. Двубоят е част от турнира в чест на 15-ата годишнина на БСК (Белград), където победител е софийският представител.

Фигура 1. Съотношение на домакинства, гостувания и срещи на неутрален терен в 90-те международни футболни двубои на СК „Славия“ в периода 1913–1944 г.

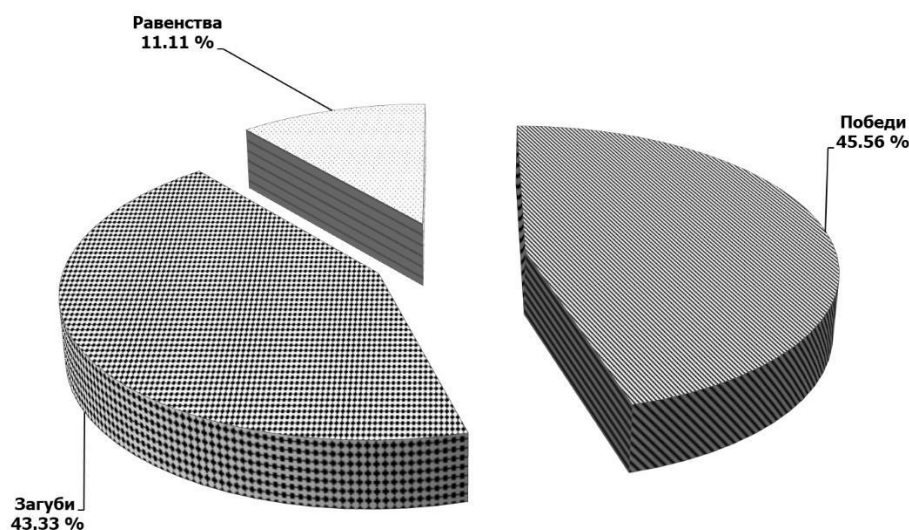
В разглеждания период освен СК „Славия“ в частност и не малко столични клубове като цяло също записват мачове с чуждестранни съперници. За нуждите на настоящото изследване е съществено да се представи каква е ситуацията с проведените международни футболни двубои и в провинцията. За целта в Таблица 1 са представени данни за четири клуба, които са ставали, също като „Славия“, Държавен първенец в периода. Вижда се, че общо при варненските отбори е налице сериозно предимство при гостуванията – 22 мача, а домакинствата са 13 (Аврамов и кол., 1960). Докато при пловдивския „Ботев“ е обратното: от 12 международни мача само 3 са навън, а 9 са в Пловдив (Минков, 2012). Паралелът с изиграните от СК „Славия“ двубои в същия период е важен и в основния показател – брой играни срещи. Тук общият сбор на четирите клуба от провинцията е 47, а на столичния клуб – 90, тоест почти двойно повече.

Таблица 1. Брой международни мачове (1913–1944) и домакински фактор на варненските спортни клубове: „Тича“, „Владислав“, „Шипченски сокол“, и СК „Ботев“ (Пд)

Спортен клуб	Мачове	Домакин	Гост
„Тича“ (Варна)	19	10	9
„Владислав“ (Варна)	7	1	6
„Шипченски сокол“ (Варна)	9	2	7
„Ботев“ (Пловдив)	12	9	3
Общо:	47	22	25

Когато играните международни срещи на СК „Славия“ се представят по признака краен резултат, се вижда, че той е с положителен баланс. При анализа на Фигура 2 личи, че от 90 мача има записани 41 победи (45.56%), 10 равенства (11.11%) и 39 загуби (43.33%). Головата разлика също е в полза на софийския клуб: 188–174. Като сравнение в същия период от 68 срещи представителният тим на страната ни записва 18 успеха, 9 равенства и 41 поражения. Пасивът на отбелязани и получени попадения също е

сериозен: 114–207 (Попдимитров и кол., 1969). Разбира се, трябва да се има предвид, че СК „Славия“ играе не само с клубни, но и с военни, и сборни състави, докато националният отбор единствено с други селекции на отделните държави.

Фигура 2. Относителен дял на победи, равенства и загуби на СК „Славия“ в 90-те международни футболни двубоя в периода 1913–1944 г.

За нуждите на настоящото изследване е задължително да се посочи спортно статистическият баланс в разглеждания период както като цяло по десетилетия, така и в отделните години със сумиран краен актив. Затова в табличен вид са посочени броят мачове, както и записаните в тях съответно победи, равни и загуби. Сметната е и общата голова разлика за всяка една отделна година. Целта е да се анализират изявиите на „Славия“ по години, а и по периоди, за да се открие и съответната разлика.

Таблица 2. Баланс на СК „Славия“ от международните мачове в периода 1913–1920 г.

Година	Мач	Победи	Равни	Загуби	Гол. раз.
1913	1	1	0	0	1–0
1916	1	0	0	1	0–4
1918	1	1	0	0	3–0
1919	1	1	0	0	3–1
Общо:	4	3	0	1	7–5

В първата декада, представена в Таблица 2, прави впечатление, че са *играни само по един мач*, и то не всяка година. Това е така заради войните през периода: Балканска, Междусъюзническа и Първа световна, което обуславя бедния спортен календар. Славистите са спечелили три от четирите срещи. Два от успехите, както и единствената загуба са в двубои с *военни състави*. Нещо логично за това време. Въпреки че това не са типични клубове, не трябва да се подценяват победите, защото и СК „Славия“ в този

период още не е изграден напълно като дружество, а и отсъстват от тима мобилизирани играчи.

Вторият период, обхващащ 1921–1930 г., показан в Таблица 3, категорично е *най-силното десетилетие* за СК „Славия“ в изявите на международната сцена. Освен записаните рекордни за една декада 53 мача са спечелени и купите от турнирите „15 години БСК“ в Белград и „Първи солунски панаир“ през 1926 г. Отделно общият баланс от срещите е *положителен*: 27 победи, 5 равни и 21 загуби при голова разлика: 114–98. За отбелязване и е фактът, че само в две години (1923 и 1928) общият актив е отрицателен. Важно е да се отбележи и първата победа като гост. Тя е от 10 октомври 1924 г. и е над „Фенербахче“ с 2:0.

Таблица 3. Баланс на СК „Славия“ от международните мачове в периода 1921–1930 г.

Година	Мач	Победи	Равни	Загуби	Гол. раз.
1922	2	2	0	0	7–2
1923	3	1	0	2	4–7
1924	2	1	0	1	3–2
1925	6	3	0	3	10–8
1926	8	4	2	2	24–17
1927	13	7	2	4	29–21
1928	3	1	0	2	7–13
1929	11	5	1	5	21–18
1930	5	3	0	2	9–10
Общо:	53	27	5	21	114–98

Впечатлява активът от 1927 г. Тогава са записани рекордните за една година 13 двубоя. Върхово постижение са и 7-те победи. Като една част от тях са над *авторитетни клубове*: успехът в Неапол над „Наполи“ с 3:2 от 11 септември или този, пет дни по-късно в Рим, над „Рома“ с 2:1 (Conti, 1927). По време на същото турне на 10 септември срещу втория тим на „Наполи“ е записана и най-резултатната победа като гост – 7:0. Постигнати са и две победи над гърци при визитата в Солун на 3 и 4 септември, съответно с „Ираклис“ – 1:0 и над „Атлас“ с 3:1. В София пък се откроява успехът с 1:0 над австрийския „Слован“ (Виена).

Вижда се и че в три години са реализирани над 20 попадения, белег за резултатността на състава. Относно годините, когато има равен баланс, трябва да се направи следното уточнение: той е формиран от двубои с *популярни и силни клубове*. Като пример в това отношение е 1925 г., когато съперници са шампионът на Чехословакия „Славия“ (Прага),

първенецът на турската истанбулска спортна област „Фенербахче“ (Истанбул) и вицешампионът на Румъния „Ювентус“ (Букурещ).

В общия баланс през 30-те години на XX век, показан в Таблица 4, се забелязва *паритет при головата разлика 57–57*, а загубите (13) този път надвишават победите (9), макар и само с четири. Това се дължи най-вече на по-слабите резултати в началото и в края на декадата. Там натежават основно *трите тежки поражения* през 1940 г. от московските „Спартак“, на два пъти, съответно 1:6 в София на 11 август и 0:4 на 15 септември в Москва, и пак там със същия резултат шест дни по-късно от местния „Динамо“ (Кръстев, 2013). Загубата в българската столица е най-тежкото домакинско поражение за периода. При гостуване пък това е 0:5 в Рим срещу „Рома“ на 28 октомври 1930 г. През успешните 1935 и 1936 г. *изтъкват победите* над френските „Расинг“ (Страсбург) с 3:2 на 2 юни 1935 г. в София и пак там, но на 21 юни следващата година над „Олимпик“ (Марсилия) с 2:0 (Огнянов, 2015). Важно е да се отбележи, че следващата 1937 г. е единствената, в която СК „Славия“ *не играе мач* с чужденци. Положителното салдо от 1933 г. пък е формирано само от успешното турне в тогавашния британски протекторат Палестина. Там са победени на 26 март „Сборният отбор на Йерусалим“ с 2:0, три дни по-късно и „Сборният отбор на Хайфа“ с 5:0, както и „Макаби“ (Тел Авив) с 4:2 на 1 април. Единственият равен резултат (1:1) е записан в срещата с „Апоел“ (Тел Авив) на 25 март. Предната 1932 г. пък е регистрирана и *най-резултатната победа* в клубната история – 15:1 срещу отбор на Английската морска ескадра на 19 септември в София (Огнянов, 2006).

Таблица 4. Баланс на СК „Славия“ от международните мачове в периода 1931–1940 г.

Година	Мач	Победи	Равни	Загуби	Гол. раз.
1931	2	0	0	2	2–4
1932	1	1	0	0	15–1
1933	5	3	1	1	12–5
1934	3	0	1	2	2–6
1935	3	2	0	1	7–6
1936	2	1	1	0	5–3
1938	4	1	1	2	8–10
1939	3	1	0	2	3–6
1940	4	0	1	3	3–16
Общо:	27	9	5	13	57–57

В Таблица 5 е представен балансът от проведените международни мачове в периода 1941–1944 г. Отново, както и през първата декада, *мачовете са малко*, едва 6 по причина

на военен конфликт, този път Втората световна война. Има играчи на тима, които са мобилизирани, като това също дава отражение при резултатите на СК „Славия“. Пак има две победи и загуба над военни състави, както в периода 1913–1919 г., като тази от „Луфтвафе“ (Германия) с 1:5 на 21 юни 1942 г. е *най-голямата* срещу такъв тип отбори.

Таблица 5. *Баланс на СК „Славия“ от международните мачове в периода 1941–1944 г.*

Година	Мач	Победи	Равни	Загуби	Гол. раз.
1941	3	2	0	1	8–6
1942	1	0	0	1	1–5
1943	2	0	0	2	1–3
Общо:	6	2	0	4	10–14

ДИСКУСИЯ

В досегашните публикации по темата за международните мачове на български отбори в разглеждания период са представени само резултати, и то не в тяхната пълнота (Аврамов и кол., 1960). Конкретно за представянето на футболния отбор на СК „Славия“ във времето от 1913 до 1944 г. също не са посочени коректни и точни крайни резултати в немалко от двубоите. Има и пропуснати състояли се мачове, както и включени такива, но играни не от клуба, а от сборни състави или други дружества. Първи опит в това отношение е направен в единствената монография, посветена на изявиите на футболистите на „Славия“ в срещи с чуждестранни съперници, но тук акцентът е върху представянето на клуба в европейските клубни турнири, където дебютът е през 1963 г. (Огнянов, 2006). В досегашните изследвания се наблюдава и липса на обобщени спортно-статистически показатели по признака брой мачове и постигнати в тях победи, равни и загуби за разглеждания в настоящата разработка период. Не е проследена и връзката между количеството осъществени мачове с чуждестранни състави по години и външнополитическата обстановка, влияеща върху броя на организираниите футболни срещи.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Като цяло може да се констатира, че изиграните от СК „Славия“ 90 международни футболни двубоя за времето от 1913 до 1944 г., на първо място, представляват един сериозен брой. Това се обуславя от няколко факта. Основният от тях е липсата на ежегодните европейски клубни турнири и другите надпревари, в които „Славия“ участва в следващите десетилетия. Следващият фактор е сложната външнополитическа

обстановка в разглеждания период, в който има дори наличие и на военни конфликти и в първите, и в последните години. Всичко това разкрива трудността при организирането на мачове с чуждестранни състави, за които отделно клубът трябва да подsigури и заплащане на хонорар на гостуващите тимове в София, а са налице и други финансови разходи за аматьорското по своя характер дружество. При направеното сравнение с общия брой проведени срещи (47) от водещите провинциални отбори, ставали шампиони в периода, се вижда отново значимият брой изиграни мачове от СК „Славия“, които са почти двойно повече. Важен е и друг извод относно тези двубои: те са проведени почти на паритетен признак в София и навън. Съответно 46 домакинства и 44 гостувания, което показва, че хората от международния отдел на клуба успяват да организират сериозен брой срещи у дома, а и славистите са с изградено реноме на авторитетен съперник, за да бъдат чест гост и зад граница.

На второ място, изпъква положителният баланс в мачовете по признака: победа, равен, загуба. При изследвания клуб те са съответно: 41 успеха, 10 равенства и 39 поражения. Важно е да се посочи, че този актив на СК „Славия“ е формиран и след позитивно салдо с клубове от водещи футболни сили като Италия, Франция, Австрия. Като сравнение в същия период националният отбор на България в своите 68 мача формира отрицателен баланс: 18 победи, 9 равенства и 41 загуби.

ЛИТЕРАТУРА

Аврамов, Л., Боцев, Ст., Олянов, Р., Павлов, Ас. (1960). *50 години футбол в България*, ДИ Медицина и физкултура, София, 127–128. // Avramov, L., Bocev, St., Olianov, R., Pavlov, As. (1960). *50 godini football v Bulgaria*. DI Medicina i fizkultura, Sofia, pp. 127-128.

Кръстев, Н. (2013). *Хрониките на Славия (1910–1944)*. Тип-топ прес, София, ISBN 978-954-723-095-8, 224-225. // Krastev, N. (2013). *Hronikite na Slavia (1910-1944)*. Tip-tip press, Sofia, ISBN 978-954-723-095-8, pp. 224-225.

Минков, Р. (2012). *100-годишен юбилей Ботев Пловдив*. Зомбори, Пловдив, ISBN 978-954-2967, 160-161 // Minkov, R. (2012). *100-godishen ubiley Botev Plovdiv*. Zombori, Plovdiv, ISBN 978-954-2967, pp. 160-161.

Огнянов, К. (2015). *Един век футбол в бяло*. Тип-топ прес, София, ISBN 978-954-723-138-2, 375, 382. // Ognyanov, K. (2015). *Edin vek football v bialo*. Tip-tip press, Sofia, ISBN 978-954-723-138-2, pp. 375, 382.

Огнянов, К. (2006). *Славия по световните терени*. Тип-топ прес, София, ISBN 978-954-8964-74-6, 197. // Огнянов, К. (2015). *Slavia po svetovnite tereni*. Tip-tip press, Sofia, ISBN 978-954-8964-74-6, p. 197.

Попдимитров, Д., Стефанов, М., Тодоров, Сп. (1969). *Върхове на българския футбол*. ДСП Реклама, София, 127–141. // Popdimitrov, D., Stefanov, M., Todorov, Sp. *Vurhove na bulgarskia football*, DSP Reklama, Sofia, pp. 127-141.

Conti, C. A.S. Roma - Slavia 5:4. L'Impero, V, No. 223, 20 settembre 1927, 5.

Адрес за контакти:

Камен Огнянов Бинбелов

Национална спортна академия „Васил Левски“,
катедра „Психология, педагогика и социология“,

e-mail: binbeloff@abv.bg